

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2023/1786**(2023. gada 15. septembris),****ar ko atceļ Lēmumu 2006/928/EK, ar ko izveido mehānismu, lai nodrošinātu sadarbību un pārliecinātos par Rumānijā sasniegto, novēršot noteiktus trūkumus tādās jomās kā tiesu sistēmas reforma un cīņa pret korupciju**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Bulgārijas Republikas un Rumānijas Pievienošanās līgumu un jo īpaši tā 37. un 38. pantu,

tā kā:

- (1) Komisija 2006. gada 26. septembra pārraudzības ziņojumā par Bulgārijas un Rumānijas gatavību pievienoties Eiropas Savienībai ⁽¹⁾ pirms Rumānijas pievienošanās Eiropas Savienībai konstatēja vairākus jautājumus, jo īpaši attiecībā uz Rumānijas tiesu sistēmas un tiesībsardzības iestāžu atbildību un efektivitāti, kur joprojām ir vajadzīgi turpmāki panākumi, lai nodrošinātu spēju īstenot un piemērot pasākumus, kas pieņemti, lai izveidotu iekšējo tirgu un brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.
- (2) Komisija 2006. gada 13. decembrī pieņēma Lēmumu 2006/928/EK ⁽²⁾, ar ko izveido sadarbības un pārbaudes mehānismu, lai vērtētu Rumānijas progresu četru konkrētu trūkumu novēršanā tādās jomās kā tiesu sistēmas reforma un cīņa pret korupciju. Minētajā lēmumā noteikts, ka tas ir jāatceļ, kad ir pienācīgi izpildīti visi kritēriji.
- (3) Saskaņā ar Lēmumu 2006/928/EK Rumānijai regulāri jāziņo Komisijai par gūtajiem panākumiem trūkumu novēršanā. Komisija pirmo reizi Eiropas Parlamentam un Padomei savas piezīmes un konstatējumus par Rumānijas ziņojumu paziņoja 2007. gada jūnijā un kopš tā laika sniedz regulārus ziņojumus. Katrs Komisijas ziņojums izstrādāts pēc rūpīgi veiktas analīzes, balstoties uz ciešu sadarbību ar valsts iestādēm, kā arī pilsoniskās sabiedrības un citu ieinteresēto personu un novērotāju sniegtu ieguldījumu.
- (4) Komisija 2017. gada janvāra ziņojumā ⁽³⁾ iekļāva visaptverošu novērtējumu par progresu, ko Rumānija ir panākusi kopš sadarbības un pārbaudes mehānisma izveidošanas. Pamatojoties uz to, Komisija noteica skaidru virzību uz mehānisma slēgšanu, pamatojoties uz divpadsmit ieteikumiem, kuros precizētas prasības, kas Rumānijai jāizpilda, lai atbilstu četriem Lēmumā 2006/928/EK noteiktajiem kritērijiem. Ņemot vērā gūtos panākumus, Komisija uzskatīja, ka minēto ieteikumu izpilde būs pietiekama, lai pabeigtu sadarbības un pārbaudes mehānisma procesu, ar nosacījumu, ka tajā pašā laikā nenotiek novirzīšanās no progresa ceļa. Daudzi ieteikumi bija vērsti uz iekšēju aizsardzības pasākumu izveidošanu ar mērķi nodrošināt rezultātu neatgriezeniskumu un uzskatāmi parādīt, ka pašreizējās reformas tiks turpinātas un progress tiks konsolidēts arī bez mehānisma.

⁽¹⁾ Pārraudzības ziņojums par Bulgārijas un Rumānijas gatavību pievienoties Eiropas Savienībai, 2006. gada 26. septembris, COM(2006) 549.

⁽²⁾ Komisijas Lēmums 2006/928/EK (2006. gada 13. decembris), ar ko izveido mehānismu, lai nodrošinātu sadarbību un pārliecinātos par Rumānijā sasniegto, novēršot noteiktus trūkumus tādās jomās kā tiesu sistēmas reforma un cīņa pret korupciju (OV L 354, 14.12.2006., 56. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas ziņojums par Rumānijas panākumiem saskaņā ar sadarbības un pārbaudes mehānismu, COM(2017) 44 final.

- (5) Kopš tā laika Komisija ir veikusi četrus novērtējumus par progresu ieteikumu īstenošanā ⁽⁴⁾. Komisijas ziņojumos par Rumānijas panākumiem saskaņā ar sadarbības un pārbaudes mehānismu, kas izstrādāti no 2017. gada beigām līdz 2019. gadam, konstatēts, ka notiek regress attiecībā uz reformām. Rumānijas veikto pasākumu dēļ tika atkārtoti aktualizēti jautājumi, kas 2017. gada janvāra ziņojumā bija uzskatīti par slēgtiem, un 2018. gada novembra ziņojumā ⁽⁵⁾ tika sniegti astoņi papildu ieteikumi.
- (6) Komisija 2021. gada jūnija ziņojumā atzinīgi novērtēja Rumānijā panākto progresu virzībā uz sadarbības un pārbaudes mehānisma ātru noslēgšanu ⁽⁶⁾. Komisija jo īpaši ņēma vērā Rumānijas atjaunoto stimulu veikt reformas un novērst 2017.–2019. gadā notikušo regresu. Tā ņēma vērā progresu attiecībā uz visiem atlikušajiem ieteikumiem, un paredzams, ka daudzi no tiem tiks izpildīti, ja progress saglabāsies stabils.
- (7) Komisijas 2022. gada novembra ziņojumā ⁽⁷⁾ tika konstatēts, ka progress, ko Rumānija panākusi saskaņā ar sadarbības un pārbaudes mehānismu, ir pietiekams, lai izpildītu saistības, ko tā uzņēmas laikā, kad tā pievienojās Savienībai, un ka ir apmierinoši izpildīti visi četri kritēriji, kas noteikti Lēmumā 2006/928/EK un precizēti ar 2017. gada janvāra ziņojumā ietvertajiem divpadsmit ieteikumiem un 2018. gada novembra ziņojumā sniegtajiem astoņiem papildu ieteikumiem. Komisija jo īpaši ņēma vērā Rumānijas panākto progresu tiesu iestāžu neatkarības un efektivitātes stiprināšanā, veicot visaptverošu tiesu sistēmas reformu. Tika pieņemti jauni tiesību akti tieslietu jomā, kas ievieša būtiskas izmaiņas attiecībā uz mirtiesnešu karjeras organizāciju un atbildības režīmiem, augsta ranga prokuroru iecelšanu amatā, atļaušanu no amata un pilnvarām un Tiesu inspekcijas pārvaldību. Komisija arī atzīmēja progresu valsts korupcijas apkarošanas stratēģijas īstenošanā un pozitīvos rezultātus augsta līmeņa korupcijas izmeklēšanā un sodīšanā. Tā arī norādīja, ka iestādes, kas ir atbildīgas par integritātes un interešu konfliktu noteikumu piemērošanu, kā arī par noziedzīgi iegūtu aktīvu pārvaldību un atgūšanu, ir darbojušās efektīvi.
- (8) Komisija 2022. gada novembra ziņojuma secinājumos atzīmēja trīs konkrētas saistības, ko uzņēmusies Rumānijas valdība. Rumānijas prezidents 2023. gada 28. jūnija vēstulē informēja Komisiju par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu šīs saistības. Pirmkārt, Rumānija ir apņēmusies papildus analizēt un maksimāli ņemt vērā Venēcijas komisijas atzinumus par Rumānijas tiesu likumiem un plašākā nozīmē, ja būs nepieciešamas turpmākas darbības. Tika izveidota augsta līmeņa ekspertu grupa, lai apsvērtu pienācīgus likumdošanas risinājumus par turpmākiem pasākumiem attiecībā uz Venēcijas komisijas atzinumu, lai vēl vairāk stiprinātu tiesu iestāžu efektivitāti un neatkarību. Otrkārt, Rumānija ir arī apņēmusies pabeigt Kriminālkodeksa un Kriminālprocesa kodeksa pārskatīšanu, lai nodrošinātu saskaņotību ar nolēmumiem, ko Rumānijas Konstitucionālā tiesa ir pieņēmusi kopš 2016. gada. Rumānijas parlaments šajā nolūkā 2023. gada 28. jūnijā pieņēma tiesību aktus. Abu kodeksu pārskatīšanas pabeigšana ir arī daļa no Rumānijas saistībām saskaņā ar tās atveseļošanas un noturības plānu ⁽⁸⁾. Visbeidzot, Rumānijas valdība pauda uzticību jaunās Mirtiesnešu augstākās padomes spējai veicināt reformas virzību un dot jaunu impulsu pārredzamībai un pārskatatbildībai. Mirtiesnešu augstākā padome ir pieņēmusi paziņojumu par pārredzamības un pārskatatbildības principiem un publicēja to 2023. gada 3. aprīlī.
- (9) Tādējādi ir apmierinoši izpildīti visi kritēriji, kas noteikti Lēmumā 2006/928/EK un precizēti ar 2017. gada janvāra ziņojumā ietvertajiem divpadsmit ieteikumiem un 2018. gada novembra ziņojumā sniegtajiem astoņiem papildu ieteikumiem, kā arī 2022. gada ziņojuma secinājumos minētās konkrētās saistības ⁽⁹⁾.

⁽⁴⁾ COM(2017) 751; COM(2018) 851; COM(2019) 499; COM(2021) 370.

⁽⁵⁾ COM(2018) 851.

⁽⁶⁾ COM(2021) 370.

⁽⁷⁾ COM(2022) 664.

⁽⁸⁾ Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 26. oktobris) par Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 12319/2021 INIT). Pēc tam, kad Rumānija būs iesniegusi attiecīgo maksājuma pieprasījumu, Komisija novērtēs Rumānijas atveseļošanas un noturības plānā noteiktā atskaites punkta izpildi.

⁽⁹⁾ Šis novērtējums neskar novērtējumu par Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna attiecīgo atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi.

- (10) Savienības tiesiskuma vides attīstība ir radījusi jaunu kontekstu Komisijas sadarbībai ar Rumāniju. Konkrētāk, ikgadējais tiesiskuma cikls, kas sākts ar Komisijas 2019. gada jūlija paziņojumu “Tiesiskuma stiprināšana Savienībā”⁽¹⁰⁾ un priekšsēdētājas fon der Leienas politikas pamatnostādņēm, nodrošina pastāvīgu pamatu ar ilgtermiņa perspektīvu, papildinot ilgtspējīgu reformu attiecībā gan uz Rumāniju, gan citām dalībvalstīm. Minētā cikla ietvaros Komisijas gada ziņojums par tiesiskumu, kurā kopš 2022. gada tiek iekļauti arī ieteikumi dalībvalstīm, stimulē pozitīvu virzību tiesiskuma jautājumos, padziļinot dialogu un kopīgu izpratni un novēršot problēmu rašanos vai padziļināšanos. Tas ļaus uzraudzīt to reformu īstenošanu, par kurām panākta vienošanās ar Rumāniju.
- (11) Komisija savu 2022. gada novembra ziņojumu par Rumānijā saskaņā ar sadarbības un pārbaudes mehānismu panākto progresu iesniedza attiecīgajā Eiropas Parlamenta komitejā. Komisija pienācīgi ņēma vērā Eiropas Parlamenta apsvērumus, ko Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja pauda 2023. gada 6. februāra vēstulē.
- (12) Komisija savu 2022. gada novembra ziņojumu par Rumānijā saskaņā ar sadarbības un pārbaudes mehānismu panākto progresu iesniedza attiecīgajai Padomes darba grupai un pienācīgi ņēma vērā Padomes prezidentūras 2022. gada 16. decembra ziņojumu.
- (13) Komisija 2023. gada 5. jūlijā informēja Padomi par nodomu atcelt Lēmumu 2006/928/EK, ar ko izveido Rumānijas sadarbības un pārbaudes mehānismu, un pabeigt mehānisma procesu. Tas tika darīts zināms arī Eiropas Parlamentam. Padome 26. jūlija vēstulē ņēma vērā Komisijas nodomu oficiāli pabeigt Bulgārijas un Rumānijas sadarbības un pārbaudes mehānisma procesu.
- (14) Tāpēc ir jāatceļ Lēmums 2006/928/EK,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atceļ Lēmumu 2006/928/EK.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2023. gada 15. septembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹⁰⁾ COM(2019) 343.